

Projekt

Logika

Instynkt

Doświadczenie

Projekt

jest

kompozycją elementów,
dzięki której staje się
ekspresywną całością;

uporządkowaną relacją
wielu elementów;

świadomą manifestacją.

Projekt

komunikuje

informuje

perswaduje

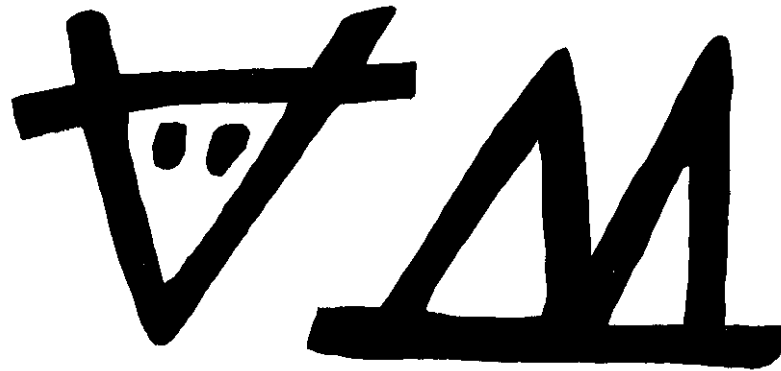

typografia

Wizualne przedstawianie ludzkiej mowy

Rola twórcy projektu sprowadza się do wizualnej refleksji nad rozpoznanym sensem gramatycznym wypowiedzi.

typografia

piktograf:

symbol przedstawiający przedmiot

typografia

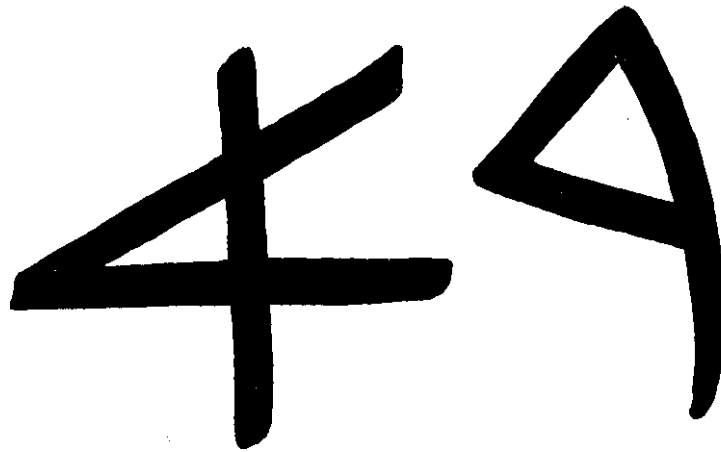

ideograf:

symbol przedstawiający ideę

typografia

alef = osioł

beth = dom

Alfabet fenicki: 1600 przed Chrystusem;
symbole przedstawiające wymawiane
słowa używane w handlu.

typografia

A B

Alfabet grecki: 1000 przed Chrystusem;
dodano samogłoski.

Alfabet łaciński: 23 litery (dodano F i Q).
U i W dodano 1000 lat temu.
J dodano 500 lat później.

typografia

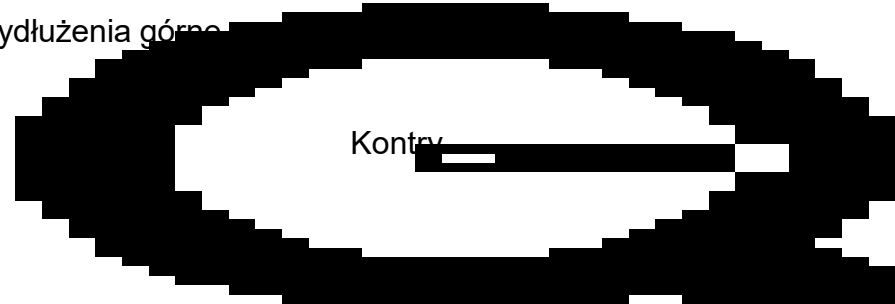
A large, black, stylized lowercase 'ab' in a medieval script, representing the 'minuscule' style. The letters are thick and have a calligraphic, rounded appearance with a distinct vertical stem on the 'b'.

Małe litery “**minuskuly**”, które stały się modelem dla Gutenberga, były tworem pisania piórem w średniowieczu.

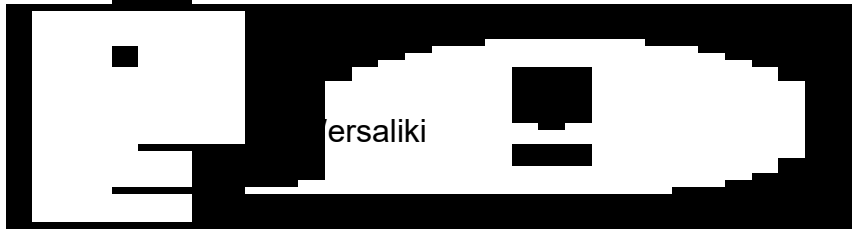
czynn

Wydłużenia górne

Kontry

Linia podstawowa

wersaliki

Minuskuły

e dolne

lita

łówna

typografia - oczko (display face)

54. Roman display types.

55. Egyptian display types.

56. Sans serif display types.

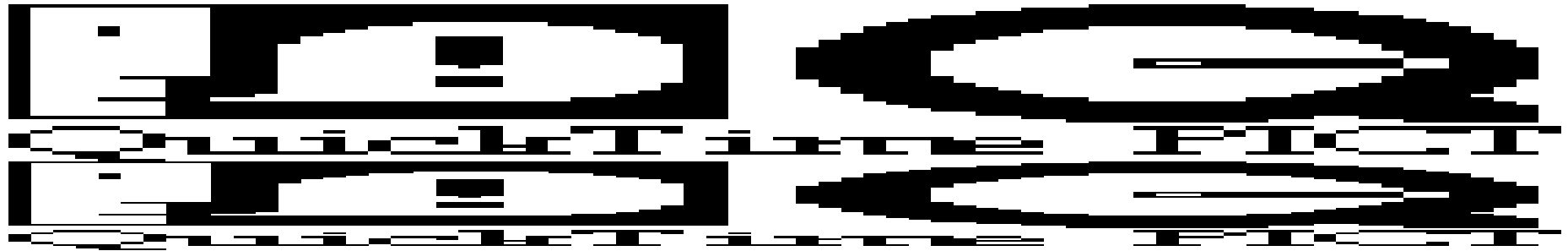

57. Script display types.

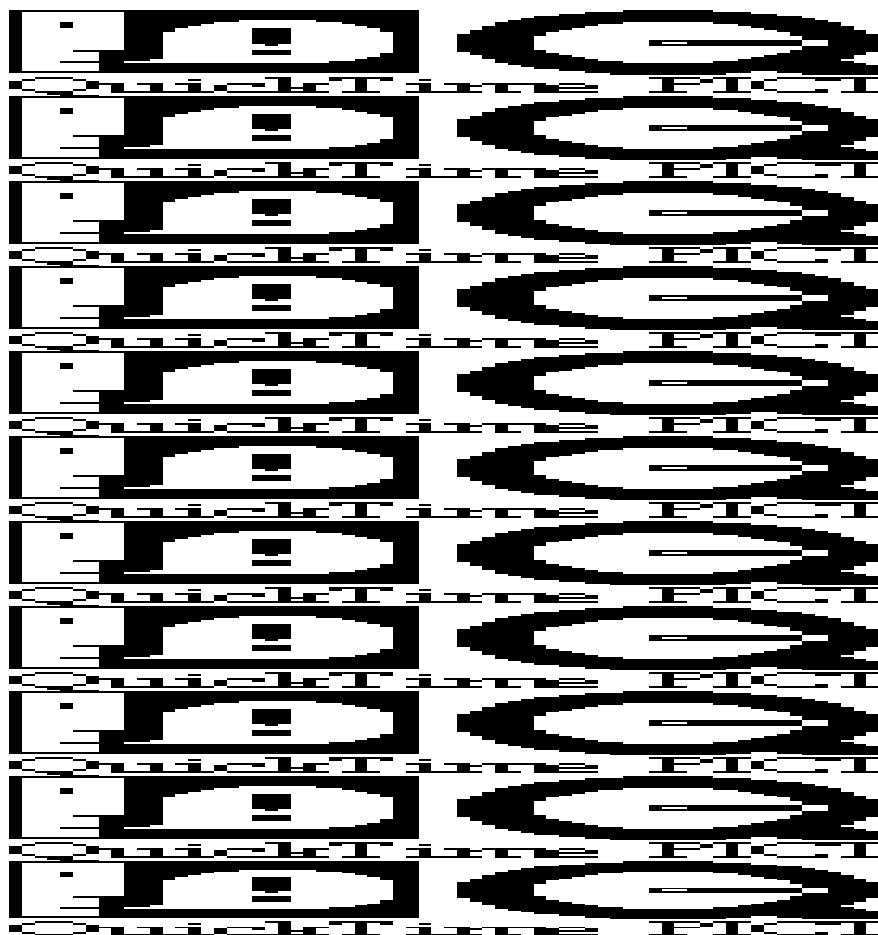
58. Miscellaneous display types.

typografia - część główna litery

Czcionki tego samego rozmiaru mogą wyglądać różnie z powodu różnej wielkości części głównej litery.

typografia - interlinia

typografia - światło

LETTERSPACING

LETTERSPACING

typografia - kerning

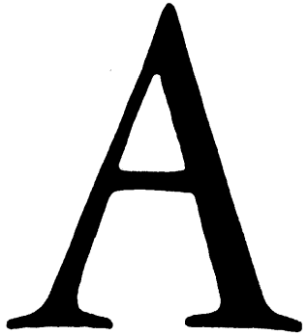

Kerning to wkraczanie jednej litery w niewypełnioną przestrzeń zajmowaną przez inną literę. Dzięki nakładaniu się na siebie Pustych przestrzeni odległość między literami wygląda bardziej naturalnie.

typografia - rodziny krojów

- Staroświeckie (Oldstyle)..... Garamond, Bembo, Palatino, Janson, Caslon, Diotima
- Przejściowe (Transitional)..... Baskerville, Cochin, Perpetua, Times
- Nowoczesne (Modern)..... Bodoni, Didot
- Egipskie (Egyptian)..... Century, Melior, Playbill, Stencil, Clarendon
- Współczesne (Contemporary)... Helvetica, Univers, Frutiger, Gill

typografia - kroje

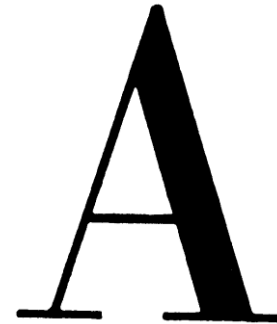
Garamond **oldstyle**

- brak dużego kontrastu między elementami grubymi a cienkimi;
- czepakowate, mocne szeryfy;
- nacisk lekko skośnokątny;
- Bembo, Palatin, Caslon.

Baskerville **transitional**

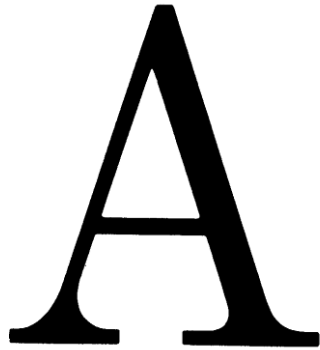
- większy kontrast między elementami grubymi a cienkimi;
- szeryfy bardziej wyrafinowane;
- nacisk bardziej pionowy;
- Fournier, Fontana, Bell.

Bodoni **modern**

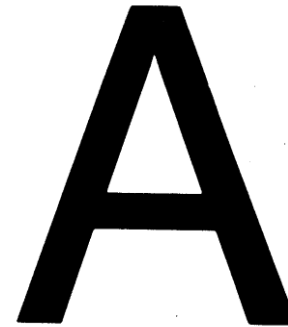
- silny kontrast między elementami grubymi a cienkimi;
- zredukowane szeryfy;
- Didot, Walbaum, Scotch Roman

typografia - kroje

Century Expanded **egyptian**

- brak kontrastu między elementami grubymi a cienkimi;
- Mocne, klamerkowane szeryfy;
- Brak podkreślenia wertykalnego nacisku;
- Clarendon, Cheltenham, Century

Helvetica **contemporary**

- Równo rozłożona grubość;
- Brak szeryfów,
- Brak zauważalnego nacisku
- Futura, News Gothic, Univers

typografia - czytelność

Percepcja wzrokowa ma miejsce tylko podczas pauz w ruchu oka.

Nie czytamy pojedynczych wyrazów, lecz grupy wyrazów.

typografia - czytelność

Większość dorosłych czyta 250 - 300 słów na minutę.

typografia - czytelność

HOW DO WE READ

how do we read?

Pełna forma słowa, jego długość i kształt są w czytaniu ważniejsze niż części, które słowo konstrytuują.

typografia - czytelność

c

z

y

t

czytelnik

e

l

n

i

k

Znane formy są łatwiejsze do rozpoznania i rozróżnienia niż nieznanne.

typografia - czytelność

Kocham czytelników

Sekwencja słów, których tylko górna połowa jest widoczna da się odczytać łatwiej niż sekwencja, w której odsłonięta jest tylko niższa połowa.

typografia - czytelność

PROSTOTA CZYTELNOŚĆ

typografia - wersaliki

UŻYWANIE WYŁĄCZNIE WERSALIKÓW OPÓŹNIA
PROCES CZYTANIA BARDZIEJ NIŻ JAKIKOLWIEK
INNY CZYNNIK.

typografia - rozmiar czcionki, długość linii

Czcionki o rozmiarach rzędu od 9 to 12 punktów są w takim samym stopniu czytelne.
Większe rozmiary redukują wydajność czytania.

Optymalna długość linii — 12 słów lub 58 to 72 znaki.

typografia - interlinia

Fonty z wyższą częścią główną (x-heights) wymagają większej interlinii.

Litery z silnym naciskiem pionowym wymagają większej interlinii.

Czcionki bezszeryfowe wymagają większej interlinii (?)

Małe czcionki wymagają większej interlinii dla zmniejszenia gęstości.

Im dłuższa linia, tym większa interlinia.

gestalt

“....widzenie rzeczy uzależnione jest od tego, gdzie się znajdują i co je otacza...

tak więc stanowią one coś **więcej niż sumę poszczególnych części.**”

Gestalt (niem.)— konfiguracja, wzór, forma.

gestalt

Psychologia Gestalt (Niemcy, lata dwudzieste ubiegłego stulecia) miała generalne zastosowanie; jej teoretyczną podstawę stanowiła jednak obserwacja percepcji wizualnej. Można mówić więc w tym przypadku o **perceptualnych zasadach porządkowania postrzeganego świata.**

Max Wertheimer oraz jego asystenci Kurt Koffka i Wolfgang Kohler, 1910.

gestalt

Kohler posłużył się analogicznym przykładem pola elektromagnetycznego w opisie relacji między figurą a jej otoczeniem - **wystarczy zmienić jakąkolwiek pojedynczą część a natychmiast dojdzie do redystrybucji energii w każdej innej części.**

gestalt

“....sposób widzenia zależy nie tylko od otaczającego środowiska, ale również od sytuacji, w jakiej znajduje się każda osoba.” Akty percepcji są związane z takimi czynnikami jak akcja, cel, oczekiwanie, ale także z całym otoczeniem.

gestalt

John W. Cataldo zestawiał
poszczególne twierdzenia badaczy
Gestalt w serię zasad dla twórców
projektów graficznych.

Equilibrium — równowaga, spójność

Zamknięcie

Ciągłość

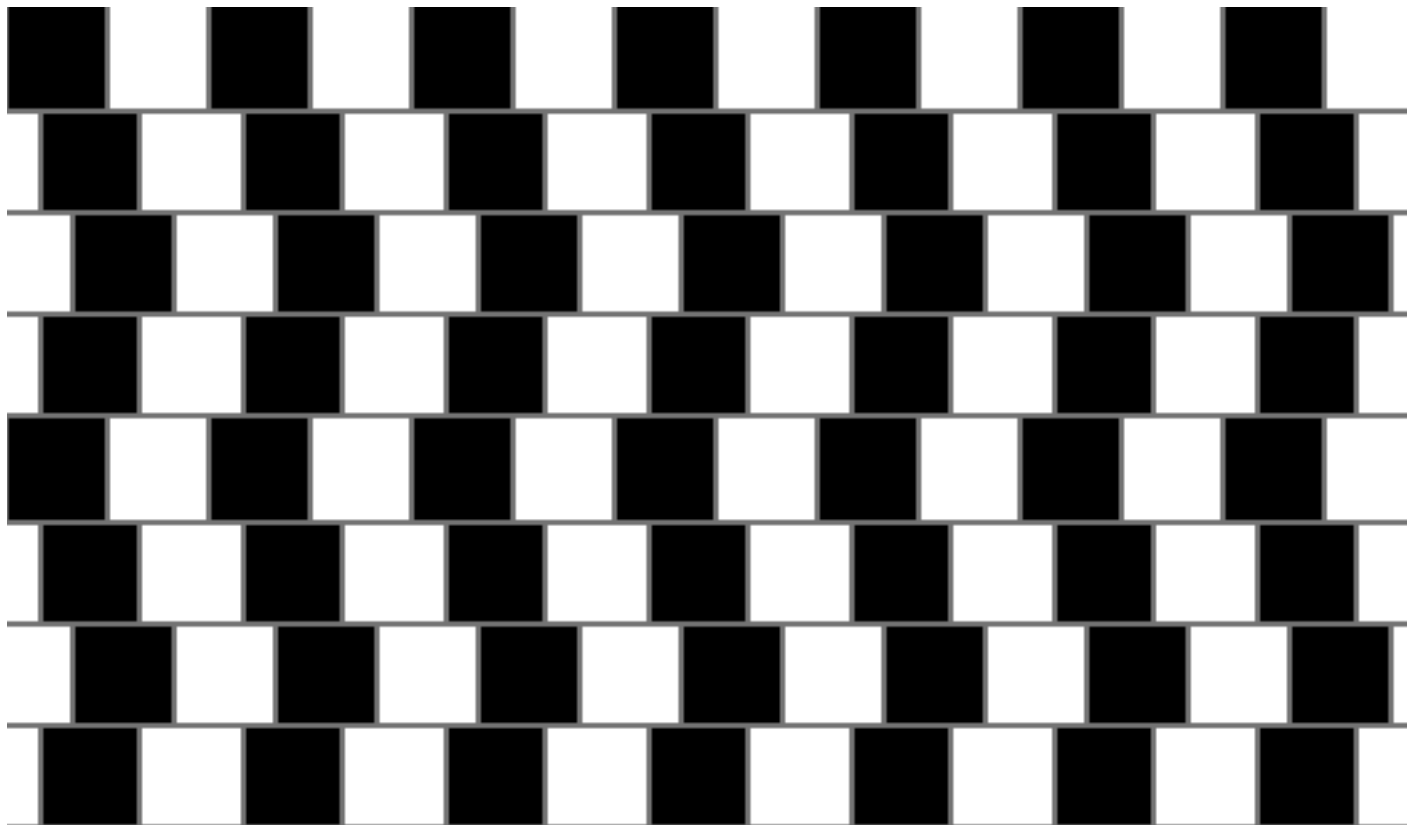
Podobieństwo

Bliskie położenie

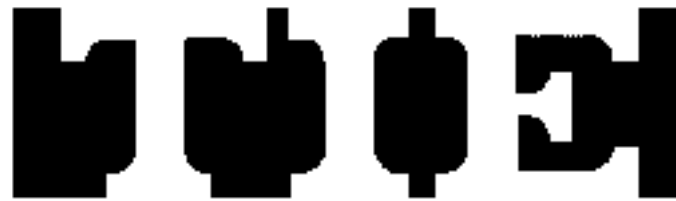
gestalt

Najbardziej generalna zasada dobrej organizacji wizualnej: **najwyżej ceni się to, co najprostsze i najbardziej stabilne.**

gestalt - equilibrium (równowaga)

gestalt - equilibrium (równowaga)

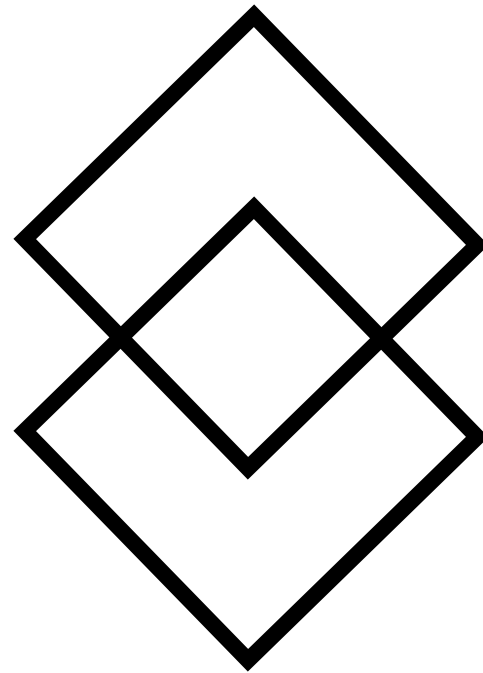
Faworyzuje się najprostsze interpretacje.

gestalt - equilibrium (równowaga)

gestalt - (równowaga)

Przedmiotem percepcji jest raczej całość figury niż poszczególne części, które ją tworzą.

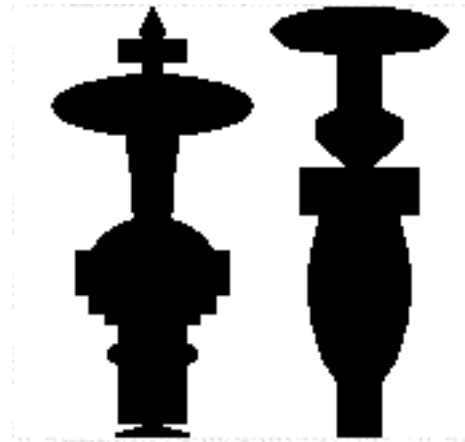

Dwa zachodzące na siebie romby
Czy jeden mały romb i dwie nieregularne figury?

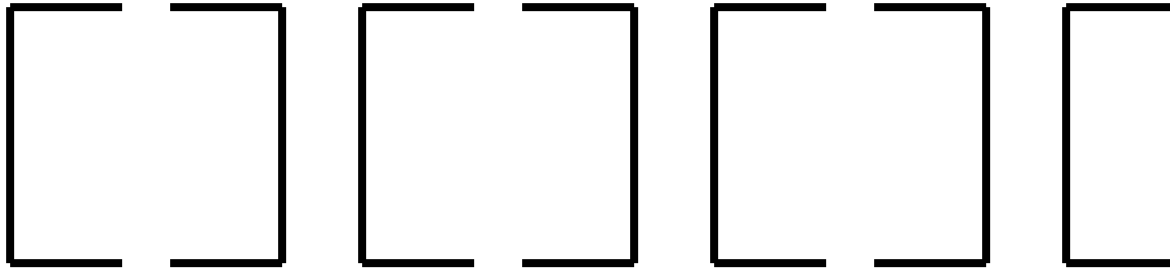
gestalt - równowaga (symetria)

Symetryczne obszary
jesteśmy skłonni
rozpoznawać jako
figury na
asymetrycznym tle.

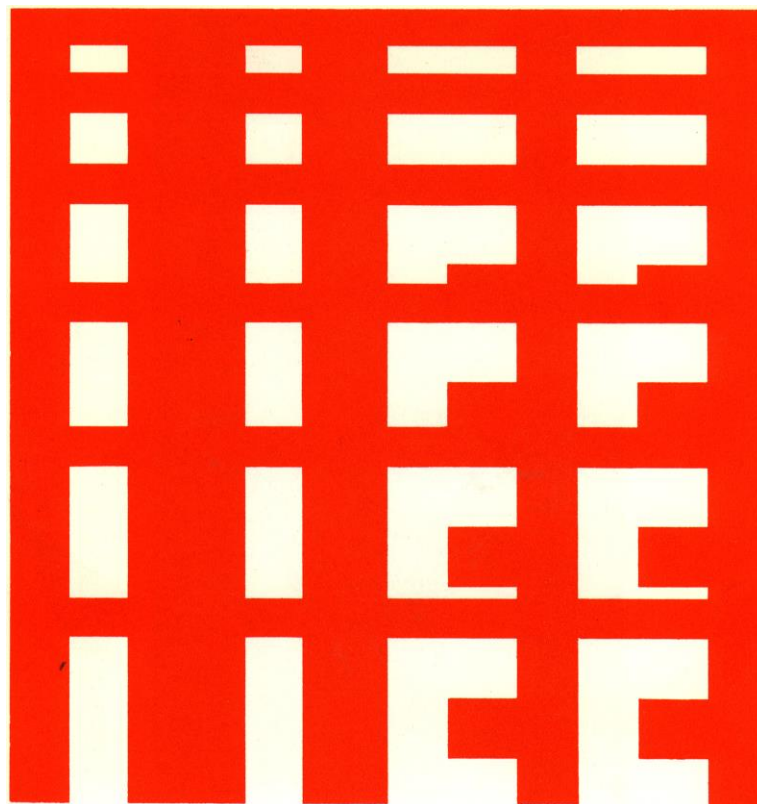
Mniejsze obszary jesteśmy skłonni
rozpoznawać jako figury na szerszym tle..

gestalt - zamknięcie

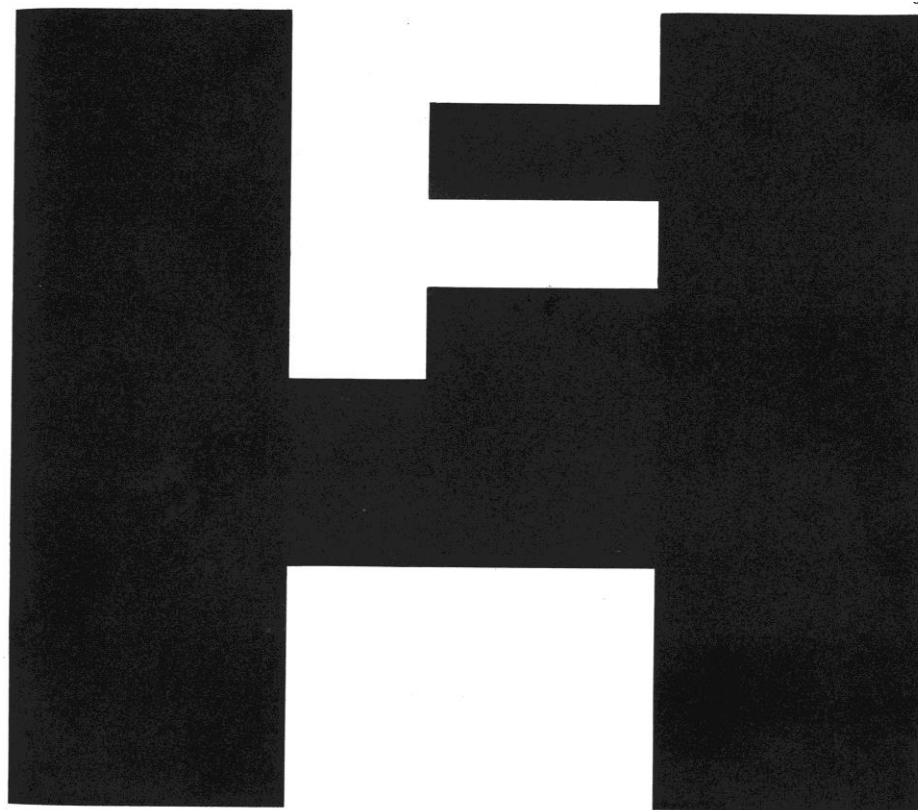

Wskazuje się raczej figury zamknięte niż otwarte.

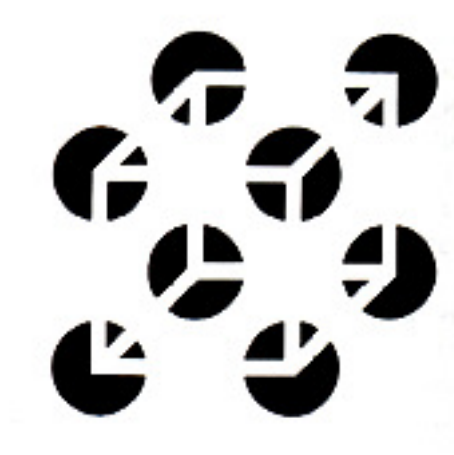
gestalt - zamknięcie

gestalt - zamknięcie

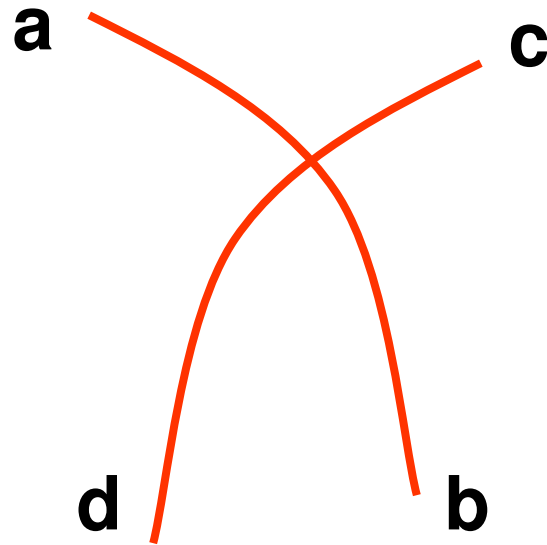

gestalt - zamknięcie

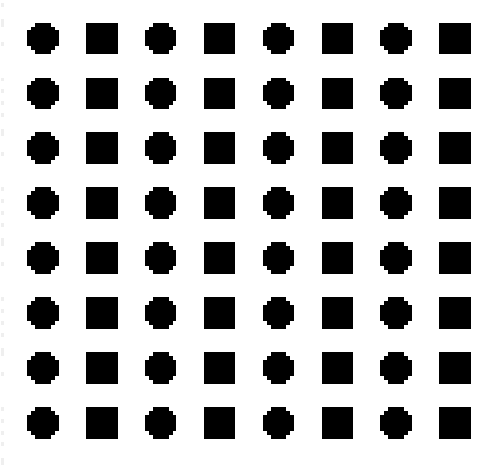
Oko wykonuje linię prostą lub krzywą formując znany wcześniej kształt.

gestalt - ciągłość

Wolimy kontury ciągłe niż nagle zmieniające kierunki.

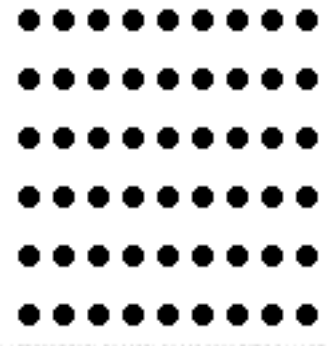
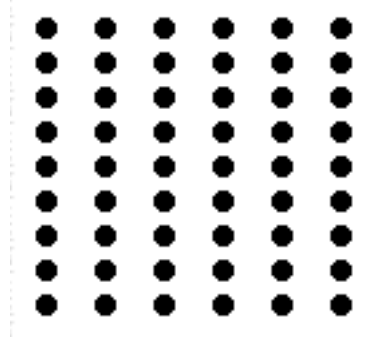
gestalt - podobieństwo

Kojarzy się przede wszystkim to,
co wygląda podobnie.

gestalt - bliskie położenie

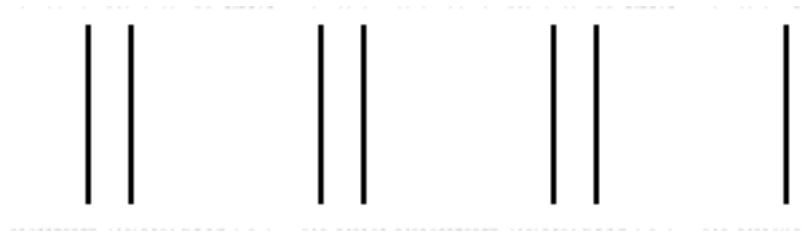
Kojarzy się ze sobą to, co bliżej położone.

Kolumny czy szeregi?

gestalt - bliskie położenie

Wybieramy raczej trzy zestawy bliskich linii i jedną osobną niż trzy zestawy linii odległych i jedną osobną.

gestalt - **wspólny los**

Elementy stymulujące są
postrzegane jako całość, jeśli
występują wspólnie.

Klucz gęsi jest postrzegany jako klucz gęsi, nie
jako grupa poszczególnych ptaków..

gestalt - fenomen pozornego ruchu

Można odczuwać ruch
pomimo nieobecności
faktycznego ruchu.

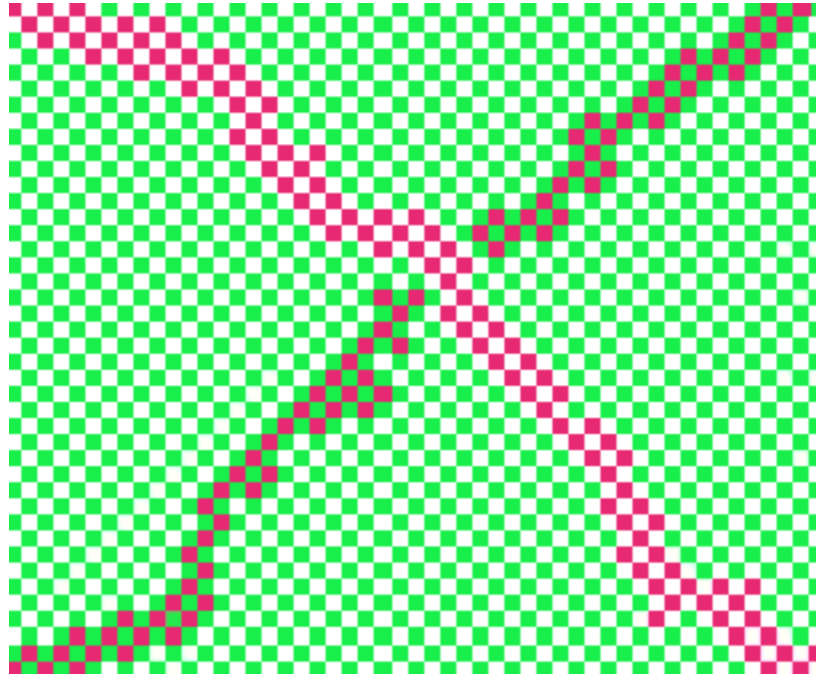
gestalt - efekty kontekstualne

kolor na kolorze

relacja między przedmiotem a tłem

efekt pozostałości (figural after-effects)

gestalt - kolor na kolorze

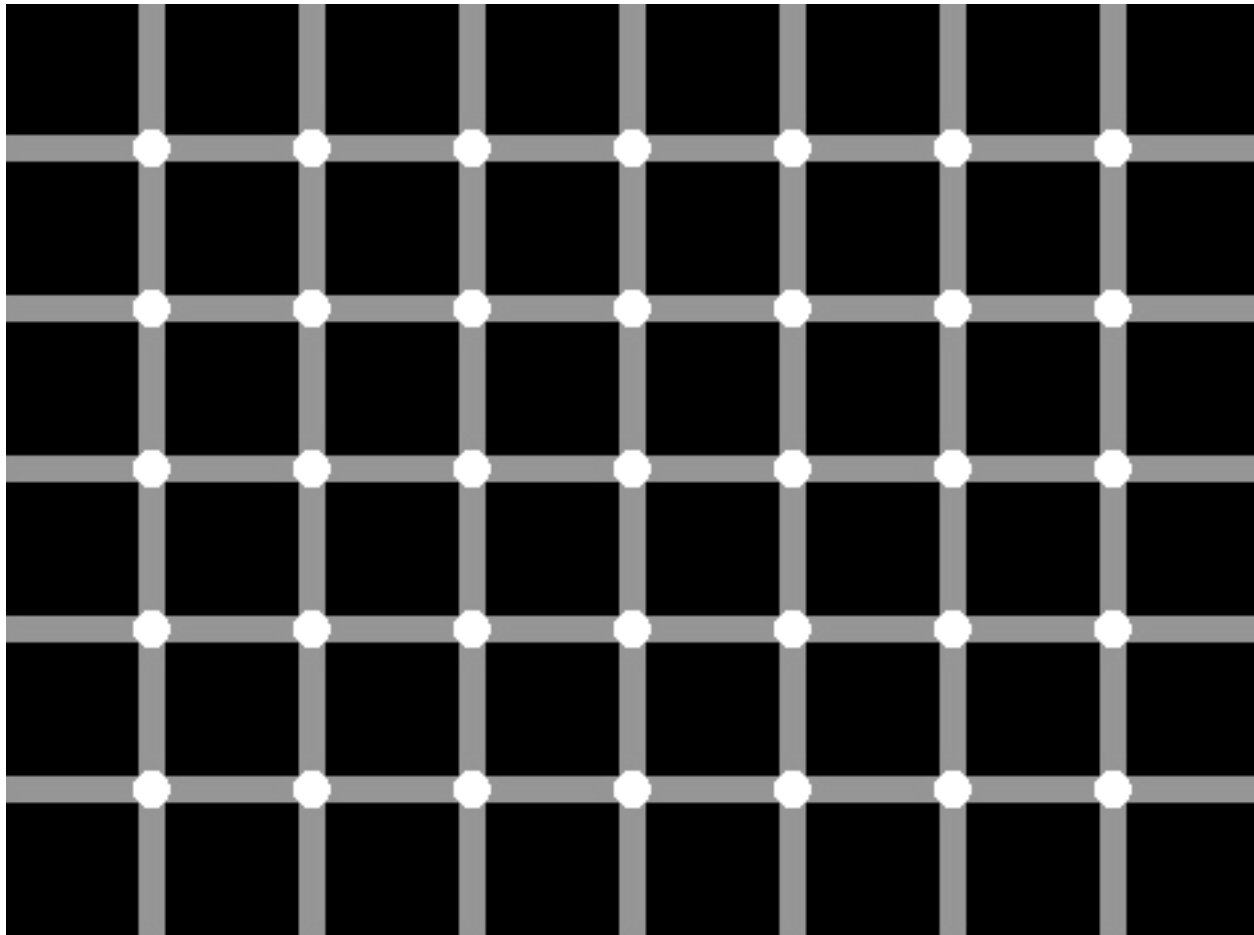

gestalt - figura/tło

Im mniejszy obszar, tym większe prawdopodobieństwo, że będzie postrzegany jako figura.

gestalt — efekt pozostałości
(after-effects)

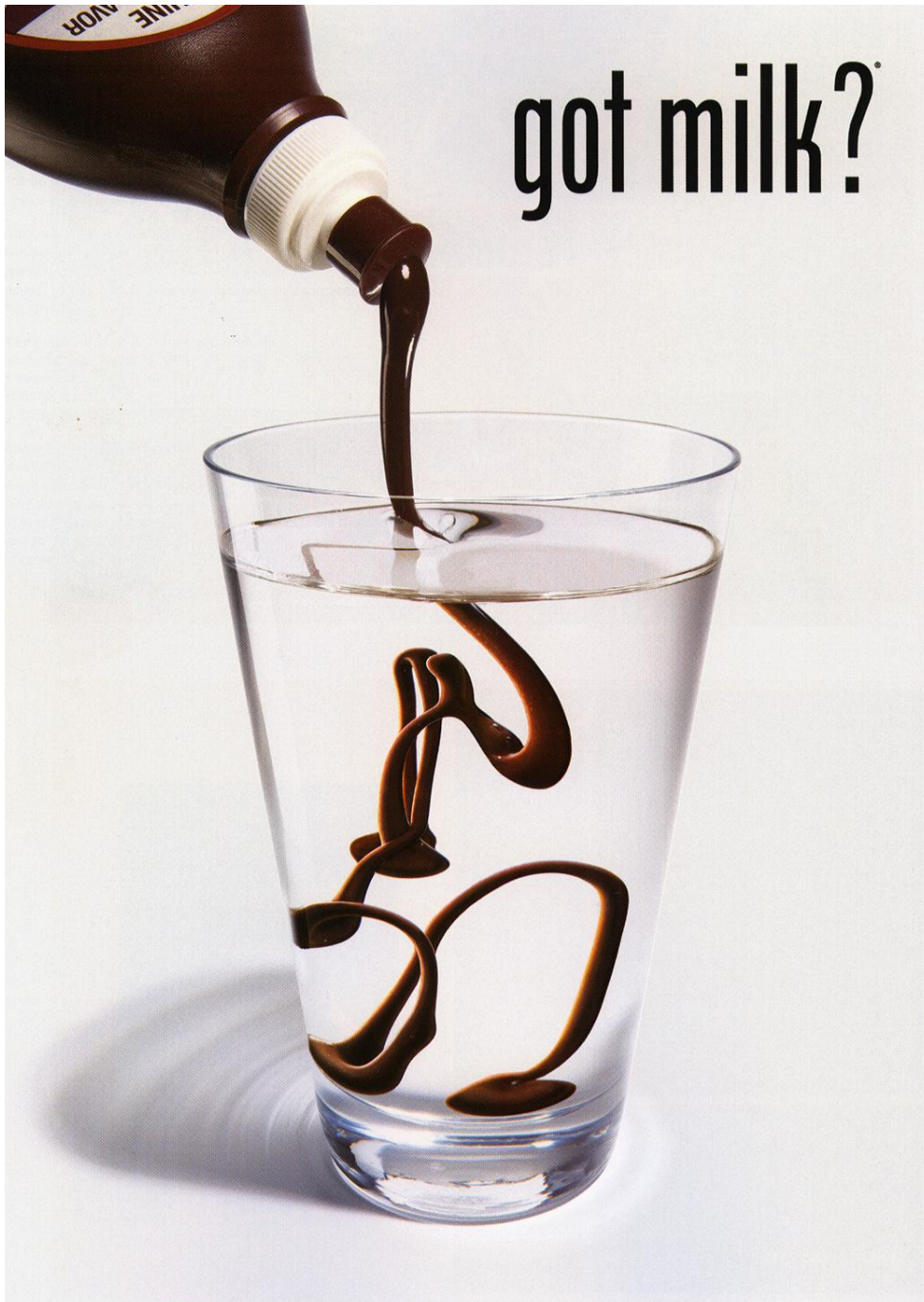
gestalt - „trzecie” znaczenie

informacyjne
symboliczne
archetypiczne (mitologiczne)

komunikacja na w sferze (prze)czucia

got milk?

gestalt
„trzecie”
znaczenie

gestalt — zasady

“...widzenie rzeczy
uzależnione jest od tego, gdzie
się znajdują i co je otacza...
tak więc stanowią one coś
więcej niż sumę
poszczególnych części.”

- equilibrium
  - podobieństwo
  - bliskie położenie
  - zamknięcie
  - ciągłość
-
- wspólny los
  - fenomen pozornego ruchu
  - efekty kontekstualne
  - efekt głębszego znaczenia
(odczytujesz coś innego niż widzisz)